

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pesta
Domineca
23 martín
4 aprilé

Va esi in ffa-care do-
mineca, cu portrete si
alte ilustratiuni.
In ffa-care anu pre-
numerantii capeta dóue
tablouri pompóse.

Pretiiu pentru Austria
pe jan. — jun. 4 fl. pentru ta-
blou 80 cr

Pentru Romania
pe jan. — jun. unu galbenn,
pentru tablou trei sfanti.

Nr.
12.

Cancelari'a redactiunii
Strata lui Leopoldu Nr. 33.,
unde sunt
a se adresá manuscriptele si
banii de prenumeratiune.

Prenumeratiunile se
potu face la tóte pos-
tele.
Pentru Romanii in
librari'a dloru Socecu
et.comp in Bucuresci.

Anulu
V
1869.

Crescerea fetitiloru romane

mai nainte, si acuma.

Inca cu 10, 20 de ani mai nainte, parintii romani de clas'a agronomiloru, maestriloru, si de alte clase pré pucinu cugetara pentru crescerea fetitiloru; ma si cei cu stare buna inca nu se siliá sê li deie o crestere mai innalta, cu cultura. Secsulu acest'a numitu „slabu“ fu lasatu in adeveru de „slabu“ in civilisatiune si cultura.

Erá raritate ca fetele sê scia ceti si mai a rare ori ca sê scia si scrie. Erá raritate ca iesindu din scóla, sê mai apuce vreo carte de cetitu in mana, macaru numai de rugatiune; si pré rare ca sê-si deie trud'a spre cultivare mai departe, pentru cá parintii nici chiaru de feciori nu se ingrigeau sê-i crésca cum ar fi trebuitu, éra despre fete aveau ide'a cá nu au trebuintia de invetiatura, si le destinau mai multu de nesce servitórie in casa.

Ocupatiunea feteloru erá a tórcé, si a cóse, a spelá, si pré pucinu si a ferbe, cu unu cuventu erá spre ajutorulu mamei in tóte, invertindu-se totu pe langa aceea, ce a invetiatu si facutu ieri si alalta ieri, fara ca si aceea, sê scia face deplinu.

Erá tristu, cá si parntii cu ceva cunoscintia si stare mai buna, inca nu se ingrigeau de o cultura mai frumósa a feteloru, si preste totu dí-ceau, cá vreu sê le crésca de gazdaritie bune,

inse de cercá cineva chiaru si numai acést'a in-
susire, trebuia sê se supere. Caus'a erá parte ne-
pasarea, parte prosti'a parintiloru, cu ide'a cea
vechia si ratecita, cá déca parintii loru, si ei nu
au invetiatu, apoi ce trebuintia aru avé pruncii
loru, de alta invetiatura?

In acelu timpu, si in acestu modu, civilisa-
tiunea si cultur'a secsului femeiescu romanu preste
totu nu a potutu propasi; si o cauza principala
a fostu si aceea, cá poporul romanu a fostu ape-
satu si nu a facutu progresu.

De unu timpu incóce, poporul romanu a
facutu progresu frumosu. Candu unu poporu in-
cepe a progresá, trebuie sê propasiésca cu toti
factorii sei, si femeia in poporu e unu factoru
principalu, pentru acést'a e de cea mai mare in-
semnetate — e o, asigurantia a naturalitáti, si
moralitáti poporului. Potemu díce, cá femeile
romane, au inceputu a se igrigi mai tare de cres-
cerea fetitiloru.

Mamele romane, de câtiva ani incepura a
precunósce, cumca timpulu mai nou, cu progre-
sulu seu si la noi, poftesce si de la femeia mai
multe cunoscintie, decátu ce avura dinsele, si
dupa potintia acuma incepu a se intrece carea din
carea sê invetie, sê cultiveze mai bine fetele loru!

Acuma unele mame, nu se indestuléza nu-
mai ca aceea, ca fetele loru sê scia numai ceva a
ceti si scrie, ci voiescu ca sê invetie ceva mai

multu, adeca: religiune, biblia, gramatica, geografia; altele mai invétia fetele si vr'o limba din tíera, p. e. cea germana, ori magiara, séu chiar si limb'a francesa, ori italina, apoi a desemná a de-pinge, a brodá, a cóse haine, music'a si dantiulu.

Éta suntu destule objecte, prin cari se des-velesce mintea, si se castiga cultur'a, prin cari se nobilitéza animi'a, prin cari se castiga folóse peste tóta viéti'a.

Tóte aceste nu se poftescu pentru tóte fetitiele, deórece parintii nu au spese, si altu-cum fetitiele de la sórtea parintiloru nu suntu destinate de a se folosi de tóte aceste lipse si cunosciintie; inse se pretinde, ca tóta femeí'a romana sê scia cetí, scrie, a cóse si a ferbe.

Progresulu nostru a ajunsu pana acolo, de a aflatu lips'a pentru cultivarea fetitieloru romane pentru scóle de fete, si invetiatoritie romane. — Vedemu cá acuma mamele singure a inceputu a pricepe, cá trebuie sê mérga cu progresulu, deórece acuma mai multe fete umbla la scóla, si unele mame si-ducu fetele din satu la orasiu in scola, ma si in institute — de regula straine, cá-ci romane nu suntu — si asié viitoriulu va aretá si intre romane femeí mai culte, si care sciu lucrá mai frumosu, si portá economi'a casei mai bine, decâtu — mamele lor.

Timpulu e ací, sê ne ingrijimu de cultivarea romaneloru si mai multu de câtu pana acuma, sê amble tóte fetitiele la scóla; unde se póte sê se redice scóla de fetitie, impreunata cu scóla de lucru; sê se cultiveze romanele, ca sê fia intiatoritie romane. — Secsulu nostru femeiescu si celu mai cultu si avutu, inca nu a cugetatu ca sê faca ceva si dinsulu pentru cultivarea fetitieloru romane, cum se ingrigescu alte popóre, — ma e cu nepasare chiaru de a indemná pe alte mame mai putienu pricepatorie, si ar poté da mare impulsu unei innaintári. Sê avemu dara sperantia pentru viitoriu, cá voru face detorinti'a matraneloru romane.

Dar ce bine ar fi, déca romanii ar poté redicá unu pensionatu pentru fete, ca parintii carii potu si vreu sê li dee crescere mai innalta, sê nu fia siliti a le dá in institute straine, unde se desnatiionaliséza, — ci sê invetie romanesce, sê capete simtiu romanu. — Si póte cá acestu doru mai curendu s'ar poté impliní prin dómnele si domnii din Brasiovu.

At. Marienescu.

La Elen'a.

Blandu ca ceriulu aurei, tainicu ca si-alu ei misteriu,
Eobrazulu teu celu dulce, angerasiu cadiutu din ceriu.

Si-a ta buza dragalasia e alu crinului petalu,
Sarutatu in diori de róua si de sóre matinalu.

Ochii tei sunt doi lucéferi si de focu dóue sageti,
Ce petrundu pana'n abisuri ale noptii negre ceti!

Si-ai tei crini se vérsa'n valuri peste umeri peste
sinu,

Cum pe plaiuri in florite dese umbrele se'nclinu.

Alu meu ochiu, candu te zaresce — cum remane
de uimitu!

Cum slabesce, cum se stinge de frumsetit'a ta
orbitu!

Ah, tu simti, candu esti aprópe, pieptulu meu
câ-e agitatu, —

Cum s'agita de furtuna oceanulu revoltatu;

Tu vedi bine cum palesce fati'a mea, candu te
privescu,

Ce-accepti dara, nemilósa, sê ti mai spunu cá te
iubescu?

Nu-si iubescu angeri ceriulu, cum pre tin'te iu-
bescu eu!

Ba, adese pentru tine, uitu pe viiulu Domnedieu.

Tu esti rece si tacuta, ca unu marmoru inghia-
tiatu;

Eu te-adoru, tie nu ti pasa de-alu meu sufletu
amoratu.

Ai vediutu in diori vr'odata, fluturasiulu efemeru
Cum si-cauta printre rase alu iubirei dulce ceriu?

Ah, asié si eu pe sinu ti'cautu unu dulce raiu
d'amoru!

Sê traiescu o dí fericite, apoi sér'a voiu sê moriu...

Si morindu pe sinu-ti fragedu ca pe rosa-unu flu-
turasiu,

Sê te-atingi de fati'a-mi rece, cu obrazu-ti dra-
galasiu!

Din coralulu buzei tale sê pici numai unu strop-
sioru

De nectariu pe buz'a mi mórtasi pe sinulu fara doru!

Din lumin'a ta cerésca o scintee sê stropesci,
Preste ochiulu meu celu sérbedu si la mine sê
privesci!

Si-ai tei negri crini sê cadia p'alu meu pieptu in
unde moi,

Cum se lasa ventulu serei p'ale rosei vescu di foi

Astfelu alu iubirei tale dulce si divinu misteriu,
Mi-va da viétia éra — — de nu'n lume, totu in
— ceriu!

I. Lapedatu.

Unu visu.

I.

Rataceam pre unu vírfu de munte, intr'o
selbatecime muta. Virfurile bradiloru din prepa-

stie se leganau sub picioréle mele si o cétia argintia acoperia vâile si locuintiele ómeniloru. Deasupra capului simtiam numai aripele grele ale vulturiloru, ce cu mirare se vedeau tulburati in imperati'a loru, si croncanindu si-cautau unu asilu mai neviolabilu. Unu abisu nemarginitu era sê-mi curme calea, si numai unu singuru lemnu ducea preste dinsulu. Me incercai a trece; acusi eram sê lunecu, era sê me inghitia intunereculu eternu. — Candu de odata me surprinse o fiintia omenésca. O femeia carunta siedea pre unu trunchiu de pétra musichiósa, cu ochii tintiti la ceriu. Slabeti'a-i si fati'a-i vesceda, pragita de sóre, precum si vitiele unui peru suru ce inabura pregiurulu barbiei si a buzeloru, erau nesce spre-siuni caracteristice cari mi-stêrnira o frica superstitiósá.

— Bine te-am aflatu, babo! o avorbii. Betran'a se întórse si ca desceptendu-se dintr'o meditatieune, si-atintí ochii spre mine fara de a-mi respunde. De unde esti, bunica? continai eu. Ea tacea si semená unei persóne, a carei spiritu se ocupa cu alte lucruri si viséza cu ochii deschisi. — Pre mine me apucá o frica, cu tóte cá nu aveam ce sê me temu, de o femeia. Ên spune-mi maicutia draga, cum ai venitu aici pre muntele acest'a? intrerupsei eu tacerea.

— Multiamu domnisorule! incepù betran'a cu o vóce tremuratória. De unde eu sum, si cum am venitu aici; ti-voiu respunde despre dta. Dta esti unu barbatu bravu, unu romanu mare, te lupti pentru natiune, si esti gata a morí pentru viitoriulu romanu! Da, nu-ti fia frica de mine! Aici esti in siguritate, cu tóte cá vini din siesurile patriei apusene, ca sê cerci secretele muntiloru! Esti capitanu de gard'a natiunala, si totusi te-ai luat pre furisiu de la óste-ti!

Eu tresarii, la acést'a inculpare.

— Asié, asié, contiuná betran'a, acest'a e sange de omu, — aretandu cu cârja de ghimpe ce-o tienea in mana, nesce pete sangeróse pre vestmintele mele. Éca aci inca de totu próspetu!

Eu cu mirare observai hainele mele sangeróse.

— Lucru naturalu, cá aici la noi nu póte pune inimiculu piciorulu, vorbiá betran'a, pentru aceea nici cá ne inrigimu noi de fric'a fortiei barbare, dar dta nu faci bine, candu te tieni prin locuri indepartate si ascunse, ferindu-te a da peptu cu barbarulu; pentru aceea am venitu eu aici, ca sê-ti spunu dtle aceste!

Ce? strigai eu, de unde ai sciutu dta, bunica, cá me vei gasi pre mine aici?

— Eu am fostu tramisa aici, spre intimpinarea dtale, de si te indoiesci despre acést'a.

— Acést'a nu e cu potintia, respunsei eu, pre mine nu me cunósce nici unu sufletu omenescu in tiér'a acést'a, ce acum pentru prima óra o atingu.

— Si totusi mai tóta tiér'a acést'a, te cunósce si te iubesc, chiaru ca si tiér'a dtale in siesurile late. Acolo ti-vedu cas'a fórté lamuritu. Bine ai facutu, cá nu te-ai insoratu inca, cu tóte cá multi te svatuiau spre aceea. Acuma esti liberu ca paserea in aeru. De multe ori te intrebau, óre nu te-a legatu vre unu amoru nefericitu, de refusasi casatori'a. Acuma inse nu te intréba nime, si totusi porti unu doru in peptu-ti, nesciindu unde sê cumperi balsamu pentru ran'a cea secreta. Asié, asié, eu te consultezu a merge in templ'a dîneloru, sê intrebi dînele pentru unu visu descoperitoriu.

Betran'a tacù, fara d'a-si stramutá privirea primitiva; ochii ei pareau in vorbire a se inbulzi afara, si in trasurile fetiei, era ceva serbatorescu. Eu stam ca impetritu, inaintea ei.

— Cine ti-a spusu tóte acestea, bunica?

— Cine-mi póte spune — ce dta n'ai descoperitu nimenui! Inse nu ar fi trebuitu sê me conturbi! dise cam disgustata, si frecandu-si ochii, pareá cá se descépta din somnu. Acuma tóte se ducu ca cétia, si mie totusi mi-vine cá ti-asiu fi potutu spune inca multe in viitoriu.

— De unde le scii acestea, bunica?

— Mi-vine, nu sciu de unde, dar de asiu si sci nu ti-asiu poté spune. Asié trecu tóte, intunereculu se trage inainte, ca si candu ar urmá lucruri mari si rari. Dta ai dispositiuni spre norocire, chiar pentru acelu ce cauta nenorocirea, mai multe nu sciu.

Betran'a prorocindu siedea inaintea mea, pre mine me treceau fiorii, si mai cá o priviam de o fiintia misteriósa, de carea cugeta superstitiunea cá locuesce intre munti, aretandu-se pasturiloru séu caleturiloru rateciti; mai cá cugetam, cá am de lucru cu o nebuna, ce se vârtesce prin munti. Prejudecandu inse ce mi-a spusu, aveam sê credu in farmecatoria.

— Maicutia, asié e cá multu ai umblatu prin lume?

Betran'a puse degetulu cu importantia pe frunte, si mi-replicá suridiendu:

— Ti-credu, cá multu, fórté multu! Inse numai cu spiritulu!

— Si unde locuesci?

— In toti muntii. Bucurosu mi-dau in ori ce coliba unu locsiuru, eu sum pretotindenea cunoscuta, si mie nu-mi trebuescu multe.

— Apoi ce te aduce aici susu la crestetelu

munte lui ce chiar si tenerilor li e greu de a-lu urcă?

— Dsiorule, eu me duc unde mi-e sila, de si se pare că umblu pre unde voiescu; spiritulu conduce pasiurile omului. Acum am fostu tramisa aici ca sê te asteptu pre dta, si sê te facu atentu la crucea de pétra ce-ti stâ la spate; acést'a ti-va urmá tóte pasiurile; acést'a ti-este tóta fericirea si nefericirea vietiei!

La vórbele acesteasescolà. Eu intorcandu-me observai la spatele meu o cruce mare de pétra, pre carea erá taiatu numele „Elen'a.“ Me cutremurai, si cadiui cu fati'a la pamentu.

II.

Eram celu mai ferice din lume, cá-ci mi-a fostu domnedieu bunu, de mi-a ajutatu a portá arm'a pentru natiune si patria. Ah! eram superbu, eram ambitiosu de numele romanu, ce-lu portu; si nu doriau altu ce-va de câtu o mórte pe campulu bataliei! Periculi, imbulzeli resbelice, dile crunte, invingeri, mi-sunt órele cele mai dulci ale vietiei! Da! Odata traiescu pre asta lume! Si mai bine de câtu a gustá dulcea pace sub biciulu tiranului, preferu sê moru gloriosu pre tristulu desiertu alu lupteloru! Ce e tiranulu in faptulu seu? O movila de furnice; pentru o di cladesce, ceea-lalta deríma. Unu respiratu! Si ce a avutu, va fi averea celuialaltu! Ce e viéti'a nóstra ca sclavu? Unu corpu nesanetosu, disimulatu prin viclen'a maestria a tiranului! Curagiu! Lasítatea nu e caracterulu romanului! Natiunea romana si-are unu destinu inaltu! Inaltímea acést'a mi-e devis'a vietiei! Si ce periculóse sunt scaele ce le aduni cand culegi la flori?! Ah! Si eu am o flóre, frumósa si placuta, ca si aurór'a ce invelisce sórele si suridiendu resfira lumina rumena, a supra orisonului. — Frumseti'a ei e rupta din sóre, si ea-e voiósa ca si paseric'a desmerdendu-se in adiulu unui zefiru dulce si linu, ce susura prin frundiele verdi ale arboriloru.

Astfelu meditandu mi-fluturau cugetele visandu, prin'tr'o lume necunoscuta, cercandu amant'a ce anim'a mea o presimtiá, dar eu nu o cunosceam, — unu momentu si invetiai a cunósce asta flóre lungu timpu cercata.

Capitane! me avorbì unu militaru d'ai mei, — in vecinatate, navalira inimicii; o familia romana cadiù préda tiraniei celei mai insultatórie, pentru cá a cutezatu a implentá pre cas'a loru stíndardulu natiunalu romanu; hotii aprinsera cas'a din resbunare, si pre toti casnicii i-maltrataru, ce e mai infioratoriu, o féta romana, cea mai frumósa din pregiuru, cadiù in manile loru!

Asta cruda impregiurare me consternù pre

unu mementu, paream a fi paralisatu de dorere si compatimire.

— La arme romani! Incalecati-ve caii! comandai. Aduceti-mi calulu meu! — Si numai decâtu detunara trei descarcature de pusca éra sunetele aspre ale trimitieloru mi-alarmá tóta castr'a.

Unu momentu si susu volburá pulberea sub copitele cailoru infocati ai nostri. Din departare si observaramu stindardele falfainde ale órdei hotiesci. Misieii erau de poteri indiecite, de câtu noi, fara repausu navaliramu a supra loru; ei confusi de asta suprindere, nu scieau de câtu a-si scutí capetele cu arme si prin fuga. — Lupt'a deveni generala, — contrarii se reculesera. Opunerea loru fu crancena. Noi taiamu cu sabiele in capatele loru de cani, ca la macelaria, caii nostri infuriati muscau cu dintii si-i omoriau cu copitele; puscile loru din contra durduiau ca tresnetele omoritórie. Reculegarea, eroismulu meu, trebuia sê incuragieze si pe romanulu celu mai slabu de poteri; pre schimbate acusi eram comandante, acusi unu luptatoriu.

Sange si cadavre acoperia campi'a! O miscátura audace facuramu si i incugiuraramu intr'o cotitura de munte. Invingere! Invingere! resuná din partea nóstra, candu o pusca se descarcá spre mine, si me tavalì cu calu cu totu la vétra.

Ai mei se apucara de captivi, unii i desarmau, altii i legau, éra altii eliberau pre prinsonerii cadiuti in manele loru.

Eu zacéndu langa calulu meu celu impuscatu me radicaì, si totu odata se radicaò o umbra inaintea mea si me atacà. Eu trasei cu agerime intr'acea umbra; si asié de tare am lovit-o, câtu sabi'a mi se'nfranse in dóue diumatáti.

Tresarindu din lovitur'a acést'a, vedui cá am lovitu crucea de pétra pre carea erá taiatu numele „Elen'a“.

Me cutremurai si cadiui cu fati'a la pamentu.

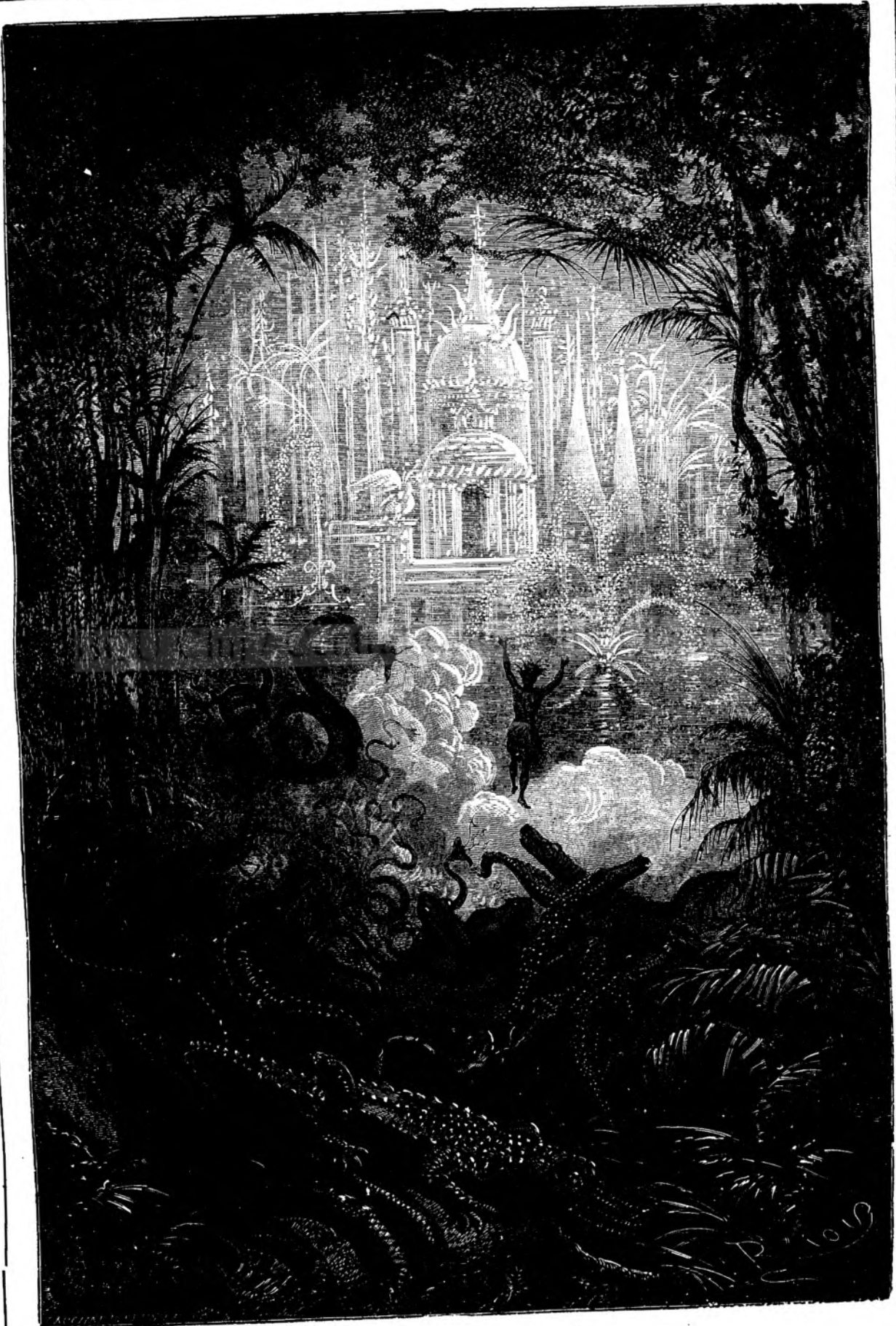
Ioanu Sîepetianu.

(Finea va urmá).

Tiér'a Oasiului.

I.

Déca corpulu omului obositu de multele ocupatiuni fisice si-gasesce repausulu in somnulu celu regeneratoriu, atuncí sufletulu, schinte'a cea divina, care face cea mai esentiala partea

ELDORADULU INDIENILORU.

omului, disgustatu prin multe insulte, desele in-sielatiuni de tóte dílele si alte nenumerate suferintie sufletesci, celu mai siguru balsamu de regenerare adeverata si-gasesce in caletoria.

Frumósa este natur'a in originalitatea sa, frumosu e codrulu cu cantaretii sei locuitori, acompaniati de susurulu riului licuritoriu printre petritele cele muschióse milenarie; dara cine le admira tóte aceste? Celu ce le vede in tóte dílele nu le afla demne de o cautatura zimbitória, dar pentru aceea frumuseti'a naturei din candu in candu totusi si-gasesce admiratori, si-gasesce câte unu insu, care scapandu de la monotónele ocupatiuni pravóse casnice, alérga din respoteri spre admirarea atotupoternicieii chíar in simpl'a sa goletate.

De o astfelu de recreare mi-erá insetatu si sufletulu meu celu obositu de legionele necadiuriloru, candu fui norocosu a primí o pretinósa invitatiune la solenitatea santírei besericeii nóue romane din Prilogu in comitatulu Satumarelui, ori mai pe romanía in „Tiér'a Oasiului.“

Ide'a cumca voiú sé vedu a colo intrég'a intieligentia romana din tiér'a Oasiului cu tóte florile si preciósele, cu teneri cu dame cu totu la unu locu adunata, mi imprumutá fantasiei mele insetata de o astfelu de fericire aripile ventului, si nu mai multu ca in 8 — 10 óre de caletoria ajunseramu de la Sigetulu Marmatiei, preste Campulungu, Sapinti'a, apoi dealulu Moisieniloru pana la Bicsadu, unde ca in diu'a serbatórei st. Maria mica erá chíar diu'a de procesiune, diu'a de indulgintia si adunare pentru toti crestinií evlaviosi din departe si aprópe, o astfelu de adunare pia si asié sgomotósa între romani nici candu nu vedusemu, la Nicul'a in Trania romani seróga in taina, la Bicsadu inse slovacii, rusii, unгурii, si sva-bií par cá voescu a portá procesu cu poterile de susu.

Precum intielesci rug'a cea sgomotósa la Bicsadu tiene câte 3 — 4 díle, é icon'a miraculósa ce se afla in beseric'a de petra a manastirei Bicsadului e o icóna dupa modelulu de la Nicul'a.

Poporu erá forte multu adunatu, romanimea inse la tóta rug'a si solenitatea luá parte mai multu pasiva, pe candu rusetulu ducea tonulu, altcum si manastirea pórtá unu tipu mai multu rusescu, bataru se afla pe pamentu si teritoriu romanescu. Anomalie de aceste se vedu pe aici mai multe, a caroru cause zacu ascunse in trecutu.

Din minunile cele numeróse produse prin miraculos'a iconă a St. Nascatórie se amintiescu mai alesu, cá feciórele si veduvele si-capeta barbati dupa placu, inse adese s'a imtemplatu cumcá o sermana de muiere a alergatu a dóu'a

óra la icon'a santa a Bicsadului, ca sê-í ieie éra barbatulu pe ce capu, cá e pre aspru.

Aceea intru adeveru se póte observá, cumca nicairi atátea muieri ca la astfelu de ruga publica nu vei gasí, si eu nu sciu de ce sê nu se adune? Poporulu, mai alesu celu romanu si altcum arare ori convine la olalta, — chíar mi-a placutu multu ide'a inteligintiei romane de a intruní pe viitoriu acésta solenitate totu-de-una cu unu balu de scopu filantropicu.

Ioanu Busitla.

Despre validitatea argumintelor in contra Dr. Robertu Roesler,

publicate in „Familia“ la anulu 1868.

(Fine.)

XI) La numirea: „Argidava“ :

a) cá situatiunea geografica a Argidavei insemnata la geografulu Ptolemeu, si in tabul'a peutingeriana, nu corespunde situatiunii geografice a Argisiului din Romani'a precum recunósce si auctorulu tractatului Tabulei peutingeriane, la care se provóca dlu Densiusianu (la pagin'a 37);

b) cá Argidava in archivulu, la care pentru numirea Argidavei la Argisiu se provóca dlu Densiusianu, nu se pune la Argisiu, ci se pune in tienutulu Banatului temesianu la Sasc'a, la Slatin'a, precum se póte vedé in acela-si archivu la pagin'a 21, si cum se póte vedé si in magazinulu istoricu germanu transilvanu (in tomulu I. fasciculu III. din 1845).

XII) La numirea „Amutriu“.

a) cá situatiunea geografica a Amutriului la geografulu Ptolomeu, si in Tabul'a peutingeriana insemnata nu corespunde situatiunii geografice a Morului din Romani'a precum se scrie si in archivulu memoratu de dlu Densiusianu la pagina 37;

b) cá in map'a archivului pre memoratu alaturata Amutriulu nu se pune la Motru, ci se pune la Atina precum se póte vedé din acea mapa;

c) cá caletoriulu francescu E. Desjardins Amutriculu inca lu-pune unde e Motrulu, inse cu nimicu ne convinge despre identificarea vechiului: Amutriu cu Motrulu din Romani'a.

XIII) La numirea „Castranova“

a) cá situatiunea geografica a Castrului nou din Tabul'a peutingeriana nu corespunde situatiunii geografice a Craiovei, precum se recunósce si in archivulu mai susu memoratu la pagin'a 37.

b) cá Castranov'a, care caletoriulu E. Desjardins o pune la Caraculu totu in Romani'a, nici dupa asemenarea numirei ratuinalminte nu se póte identificá cu Craiova.

XIV) La numirea „Ruconiu“

a) câ situatiunea Ruconiului, care unii scriitori lu-punu in partea nordica a Daciei traiane la Rocna, altii la Radovanu, éra Laurianu in istori'a Romaniloru tiparita in 1867 lu-pune in Dacia centrala, pana acum nu e staverita inca cu argumente nefrangibile, si câ din Ptolomeu, la care se provóca Dlu Densiusianu pentru identificarea Ruconiului cu Rucarulu, si de care Ptolemeu in seclulu a II-lea nimicu a potutu se scia, despre situatiunea Rucarului nu ne potemu convinge fara de argumente ratiunavere despre identificarea Ruconiului cu Rucarulu.

XV. La numirile „Pelendova, Rusiolara, si Romula:“

a) câ situatiunea geografica a Pelendovei, Rusidavei, si a Romulei, (care Laurianu in istori'a romaniloru mai susu memorata la pagin'a 86 o pune la Campulu lungu, éra caletoriulu E. Desjardins o pune la Rimnicu) nu corespunde situatiunii geografice a Pleviceniloru, Rusdevei, si a Romanitiei, precum recunósce si auctorulu tractatului Tabulei peutingeriane, memoratu in archivulu citatu si de Dlu Densiusianu la pagin'a 37.

XVI. La numirea „Caputo Bubali“:

a) câ: Caput Bubali nici de câtu nu se póte pune la Brebulu, de óre ce: Caput Bubali insemnatu in tabl'a peutingeriana nu cade in directiunea drumului romanu militariu ce trece catra tienu-tulu Brebului, ci in directiunea drumului romanu militariu catra Tiviscu, care se pune unde e Timisiór'a.

b) câ Caput Bubali nici dupa asemenarea numirei lui nu se póte identifíca cu Brebululu, care e fórté departe cu numirea de Caput Bubali;

c) si câ pana acum numai atáta potemu cu siguritate intarí despre caput Bubali, câ numirea lui astadi se conserva in numirea satului: Valca aflatoriu in Banatu in comitatulu Carasiului.

XVII) La numirea „Singidava“,

a) câ situatiunea Singidavei, care Mannert in geografi'a Greciloru, si Romaniloru o pune la Deva, nu corespunde situatiunii geografice a Singetiiului.

Dupa aceste observatiuni, la acele asertiuni ale dlui Densiusianu, câ Guido de Ravena in seclulu alu 9-lea ar fi scrisu despre esistinti'a din seclulu a 9-lea orasielor romane memorate in foisiór'a Federatiunii, facu urmatoriele reflexiuni:

a) câ Guido de Ravenna dupa Pinder, si Parthey, carii in a 1860 au edatu cosmografi'a anonimului de Ravena si Geografi'a lui Guido, nu a scrisu despre cetatile existente in seclulu alu 9-lea (precum se póte vedé la pagin'a XV. in editiunea geografiei lui Guido de Pinder, si Parthey edata din libri ms.)

b) cosmografulu anonimulu de Ravena, care e destinsu de Guido de Ravena, in cosmografi'a sa, nu vorbesce despre esistinti'a orasielor Daciei din seclulu alu 9-lea, in care dinsulu nu a traitu, si nici despre esistinti'a acelor orasie romane din seclulu alu 7-lea (in care seclu dupa Pinder, si Parthey, si dupa Gronoviu se vede, câ a scrisu Cosmografi'a sa), ci elu vorbesce in acest'a cosmografia despre esistinti'a orasielor Daciei din secli de mai nainte precum luminatu se póte vedé din urmatórele cuvinte aflatóre in Cosmografi'a lui de Pinder edata care cuvinte suna asié: „In quas Dacarum patrias antiquitus plurimas fuisse civitates legimus ec quibus aliquantas designare volumus, id est: (pagin'a 203).

„Drubetis, Medilas, Pretorich, Panonin, Gazanam, Masclunis. Tibus quae coniungitur cum civitate Agmonia patriae Mysiae. Item ad aliam partem sunt civitates in ipsas Dacias, id est: Tema Tiviscum, Gubali, Zisis, Bersovia, Arcidava, Canonia, Potula, Bacauces (pag. 204) adeca pe romania asié: „In care patrii a Daciloru amu cetitu a fi fostu in vechime mai multe cetati, dintre care câteva voimu a insemná: Drubetia, Medila, Pretoriculu, Panoniulu, Goganulu, Mascluniulu, Tibusulu, care se in preuna cu Agmonia Mysioei, si earasi de ceá parte in Dacie suntu cetati: Tema, Tivisculu, Gubali, Ziris, Bersovia, Arcidava, Canonia, Potula, Bacaucea“ (pag. 304).

Afara de erorii mai susu memorati in articulu publicatu in foisiór'a Federatiunii semai afla si alti erori, acei inse i lasámu acum neatinsi.

Gavrilu Popu.

Gelosi'a.

Gelosi'a e o pasiune stravaganta, séu mai bine, esplosiunea unei pasiuni pré incordate, care a ajunsu la estremítati, si care supune nebuniei sale tóta demnitatea omenésca.

Celu-ce intru adeveru iubesce, acel'a se increde cu totul in obieptulu amorului seu, déca nu se increde atunci acel'a nu e demnulu obieptu alu amorului seu, si asié si amorulu lui e numai o insielatiune, séu espresiunea nebuna a vanitáti si sangelui infocatu.

Nu potemu iubi pe acel'a in a carui caracteru anim'a nóstra cu totul nu se increde, inse in cine ne incredemu, pe acel'a nu-lu potemu teme, ér pe cine trebue sê-lu tememu, pe acel'a nu-lu potemu iubi, ci — déca l'amu si iubitu — consciinti'a nóstra trebue sê-lu condamne.

De unde urméza, câ unde e zelotipia, acolo nu e incredere, si unde lipsesce ast'a, acolo amoru nu póte esiste.

T. B.

S A L O N U.

Conversare cu cetitóriile.

— Viena 15/27 martiu. —

Amabila cetitória. Un'a din calitátile cele mai eminente si nobile ale poporului romanu este sacrulu si nealterabilulu amoru de patria. Acestu simtiementu puternicu a fostu glori'a natiunala a tempuriloru pasati si astadi este garanti'a cea mai puternica si sigura a viitoriului seu. Romanulu si-iubesc patri'a sa mai multu decâtu pe parintii sei, sororile si fratii sei, elu este gata in totu momentulu a suferi anile cele mai crude si a-si versá chiaru si sangele sau nici odata inse elu nu o va parasí de buna voia. Acunci inse candu sórtea lu-constringe sê paracésca scump'a sa patria si a se esilá in o tíera staina, elu se despartiesce plangendu, luandu in anim'a sa unu doru neesprimabilu, care asemenea unui polipu róde neincetatu in anim'a sa lanceginda, pana atuncia, pana candu séu se reintórce pentru a sarut'a pamentulu care l'a nascutu, séu cá lu-aduce pana la marginea mormentului.

Romanulu in strainetate se simte desolatu, in societatea cea mai placuta si interesanta elu se simte singuru, se uita si privesce in giurulu seu cu unu ochiu umedu si tristu, care se pare a díce strainului ce-lu observéza: Da, tóte câte le vedu si le audiu sunt bune si frumóse, inse totu este mai bine in tíeria mea. Fisionomi'a lui este seriósa si este investita intr'o melancolia elegica ce i dá unu aspectu poeticu care nu este artificiosu ce unu atributulu alu gintei sale. Elu observéza tóte aparintiele cu atentiune si si-face reflexiunile sale intr'o tacere cugetatória. Candu vorbesce, elu vorbesce in propositiuni scurte, frasele i sunt tardie si vócea i este inflorata. Conversarea lui numai atuncea devine vivace si fierbinte, candu vorbesce despre patri'a si natiunea sa, si candu elu si espune planurile pentru acelu viitoriu gloriosu in care elu speréza pana la mórte.

Acést'a este imaginea unui Romanu in strainitate.

Speru dara, bel'a mea cetitória câ tu nu vei luá in nume de reu unui frate june alu teu, care inca patimesce de dorulu scumpei sa'e patrie déca elu vine pentru ca sê caute unu asilu in anim'a ta, unde si-póte depune ideile si aspiratiunile sale pe care le crede a fi afine cu ale tale. Ai dar pietate cu elu si asculta-lu câte-va momente si ca recompensa pentru acésta bunetate apoi elu se-va nisui a-ti relatá intrunu ciclu de scrisori despre lucrurile cele mai frumóse si despre evenimintele cele mai interesante ale Vienei.

Fiindu astadi sambet'a pasciloru la toti aceia care se tienu de calindarulu iulianu, voiescu sê vorbescu ce-va despre ceremoniile bisericesci ale catoliciloru de aici, care au decursu astadi si ieri.

Septeman'a cea mare se numesce la catolici septemana cea „pacifica,” din cauza cá in acést'a septemena nu tragu campanele in turnurile bisericeiloru. Ele adeca, dupa cum crede poporulu, in septemena acést'a caletorescu tóte din intréga lume catolica la Roma, unde apoi primescu binecuvéntarea pontificala.

In vinerea pasciloru de pe la dóue óre dupa amiédi potea vedé cine va pe stradele Vienei o multime nenumarata de ómeni, care asemenea unui torentu

se departiá in riuri mai mici cari curgeau in deasebitele biserici ale capitalei.

Torentulu principalu curgea pe asié numitul Graben, care este centrulu si strad'a séu semipiati'a cea mai principala a Vienei. Barbati cu famili'a intréga, dame si domnióre in toaletele cele mai elegante, cavaleri aristocrati si nearistocrati, burgesia si proletari-tulu para cá si-au datu in acestu locu o intelnire pentru ca apoi sê se duca a admirá si a se rogá la mormentulu divinulu martiru, care fu ristignitu pe cruce fiindu cá a profesatu religiunea egalitátii, libertátii si a immortalitátii, pentru care a cursu deja atât'a sange, si pentru care inca va mai cerge si de aici inainte, pana atuncea, pana candu inca se voru nasce tirani si despoti; fiindu cá inaintea lui Domnedieu toti suntemu egali, toti suntemu fíii lui legitimi.

De-óre ce fia-care catolicu ortodocsu si-tiene de cea mai sacra detoria a consciintiei sale, ca sê viziteze câte biserici numai va poté, si se póte intemplá ca mergendu la o alta biserică sê vedi in aceea-si óra totu acelea fisionomie, pe care le-ai vediutu mai nainte in alta biserică. Acésta i se póte intemplá aicea cui-va numai cu ocaziunea díleloru a cestora, fiindu cá de altcum intr'o cetate atâtu de estinsa ca Viena, poti sê-ti iai adio pe o luna séu pentru totu-deuna de person'a aceea pe care o-ai vediutu astadi.

Ici si colo printre multímea de ómeni poti audí cu deosebire pe dame, criticandu si desbatendu, care mormentu a fostu mai frumosu arangiatu, acel'a de la biseric'a X. séu acel'a de la biseric'a Y. Din tóte acelea câte amu vediutu eu, mi-a placutu cu deosebire acel'a de la capel'a curtii imperiale. Aicea zacea suptu unu baldahinu de purpura imaginea Salvatorulu, sapata in marmore albu, pe unu mormentu de aceea-si materia. De a drépt'a unu geniu, representandu o femeia sculpata éra si in mare, sta cu capulu plecatu si cu expresiunea unei doreri profunde in fatia, radiemata pe mormentu. Se para cá ea astépta cu resignatiunea momintelor presinte, acelu momentu in care avea sê invieze martirulu pe care ea lu-plangea. Ambele figure sunt sculpate de o mana detersa, careia i veni in ajutoriu si magic'a lumina ce o respandeau nesce lampe, ce erau nevediute ochiului contemplatoriu alu acelora cari veneau se védia si sê se róge. Patru gardisti imperatesci in costumu rosíu, cu coifuri inalte acoperite de unu buchetu de peru de calu coloratu rosíu cu helebarde in mana drépta stau ca sentinela.

Astadi sambeta fu serbarea invierei. Éra si aceea masa nenumarata de ómeni inundá tóte stradele si bisericele capitalei. Cea mai frecuentata inse a fostu capel'a curtii, deórece imperatalu fiindu de presentu in capitala avea sê vina la ceremoni'a invierei. Abié si cu mare greutate mi-succese si mie sê intru in curtea capelui, unde érá o multíme atâtu de mare de ómeni, încátu nu ar fi potutu cadé pe pamentu o batista scapata din vreo feréstra a edificíului. Aici in curtea acést'a erau ómeni de ambele sece, de diferite conditiuni, inse mai vértosu multi straini si caletori, carií voindu sê védia cu acést'a ocaziune pe imperatulu.

Ceremoni'a durá cam vreo 1½ óra dupa care in fine ca si cu o lovitura electrica se descoperira tóte capetele publiculu barbatescu. Quareulu de pedestrime

si gard'a de corp se puse in positiune de prezentare. Inca unu momentu si imperatul apară scoborindu-se pe trepte in vederea publicului curiosu, acompaniatu de archiduci, de ministri, corpulu diplomaticu si de generali, carora apoi li urmara unu numeru considerabilu de camarieri, amployati, pagi si alte persóne de rangu inaltu.

M'a surprinsu fôrte tare, câ la aparinti'a imperatului nu se audî nici o vóce de „sê traiésca.“ Se considera astfelu de esclamatuni ca unu ce barbaru, séu ca unu respectu servilu, séu câ locuitoriicapitaliei sunt deja dedati cu unu astfelu de spectacolu? La acést'a intrebare nu mi-am potutu respunde.

Pucine din acele mii si mii de portrete ale imperatului sémana cu originalulu, partea cea mai mare sunt esagerate séu cu totulu gresite. Imperatul este de statura inalta, de o talia svelta, cavalerésca, si-pórta corpulu dreptu si soldatesce, fisionomi'a i este simpatica, fatia i este acoperita de unu peru blondu ce se pare a fi bine cultivatu. Aparinti'a sa intréga este amicabile si atragátoria.

Dara pe imperatés'a nu o ai vediutu, cum este ea? me va intrebá curios'a lectritia. Cu parere de reu trebue sê-i respundu la acést'a, câ nu i potu respunde fiindu câ imperatés'a de presentu se afla in Pest'a. Speru insa câ in decursulu tempului o voiu poté vedé si pe dinsa, si apoi atuncea voiu implinî si acést'a lacuna in cadrulu de astadi.

Mai nainte de a incheiá, permiteti-mi sê ve spuia ceva despre fisionomiile vieneseloru si ale vienesiloru.

Vienesele in generalu sunt de unu temperamentu vivace si elegru, fôrte raru le vedi triste séu serióse, cu péru blondu, ochii albastri de diferite nuanție, vorbescu fôrte multu si repede, rîdu fôrte bucurosu si cu placere, au o voce de ordinaru soprana. Ele ca preste totu vienesii sunt curióse pana la estremeitate. Manierele lor sunt cam legere, purtarea li este fôrte familiara cu persóne pe cari le cunóscu mai bine, sunt curagióse si rîdiátorie. Din defectele observate pana acuma, celu mai batetoru la ochii este acela, câ le place sê se vapsésca fôrte tare si adesea, adeca dîsu pe turcesce le place sê se sulimenésca, care apoi este si caus'a principala câ trecêndu preste etatea de 25—30 ani, devinu palide de unu tonu suru cenusiu si aparu incaodata atatu de betrane decatu cum sunt in realitate.

Barbatii sunt mai bine conservati decâtu femeile si fara ca sê voiescu a lingusî seculu meu, trebue sê constatu, de si regretandu, câ in Viena seculu celu frumosu este acela alu barbatiloru. Vienesii sunt preste di fôrte seriosi, cetescu fôrte multe jurnale, si numai ser'a in teatru, séu in bereria i poti audî politisandu cu pasiune, discutandu, glumindu si rîdiendu. Vócea barbatiloru in genere este basu profundu séu altu, ce provine din beutur'a cea multa a nobilului sucu de se-cara“ pre cum li place Germaniloru sê numésca berea.

In rendulu viitoriu vomu conversá despre alte lucruri. Pana atuncea deci adio si la revedere, amabila cetitória.

St. Julianu.

CE E NOU?

** (Alegerile s'au fnitu) mai in tóte cercurile electorale. Deputati romani s'au alesu dóue-dieci si doi.

Iváskovits ar fi alu dóue-dieci si treile, de cumva adeca dni'a sa e romanu, — câ-ci multi intarescu, câ e serbu.

** (Destituire.) M. Sa imperatul, la propunerea ministrului de justitia, a destituutu pe dlu Vincen-tiu Babesiu din postululu seu de asesoru la tabl'a regésca si in loculu lui a numitu pe dlu Ladislau Bogdanu, pan'acuma asesoru la tribunalulu cambialu din Aradu.

** (Monumentulu lui Buteanu). Dlu Pascuti in „Albina“ proieptéza sê se aradice unu monumentu pentru eternisarea eroului Ioanu Buteanu, o victima a revolutiunii din 1848. Salutâmu cu bucuria ide'a acést'a, observâmu inse, câ — precum suntemu informati — incâ inainte cu câti-va ani s'au mai adunatu parale totu pentru scopulu acést'a. Colectantele locuesce aprópe de Iosasiu, dóra chiar in comitatulu Zarandului.

** (Monumentulu lui Marianu) la Naseudu inca totu nu se mai face. Pentru scopulu acést'a asidere s'au adunatu nesce banisiori la parintele Moisflu. De atuncea trecura mai multi ani si santí'a sa nu mai dá natiunii sale nici o socotéla, si déca lu-provóca, nici nu respunde, ci tace ca piticulu.

** (Ministrulu Gorove) si-a datu dimisiunea, inse consiliulu ministerialu n'a primit'o.

** (Alegeri curióse.) Romanii din cerculu Naseudulu neparticipandu la alegerea deputatiloru, in ambele cercuri electorale votara numai trei insi, si a nume intr'unu cercu unu unguru si capitanulu supremu Bohatielu, ér in cealaltu cercu unu unguru. Acestia apoi álesera doi deputati. Ungurulu singuru alese pe cutare Hoszu Elek, ér cei doi votara unanimu pentru emeritulu redactoru alu „Concordiei,“ cunoscutu sub numele Papp Zsiga,

** (Mitropolitulu Vancea) precum se scrie de la Blasiu, in septeman'a venitória se va mutá acolo. Multi speréza, câ noulu mitropolitu va midiloci conchiamaarea unui sinodu generalu pentru romanii de confesiunea gr. c.

** („Romania,“) societatea literaria a junimeii rómane din Viena, precum cetimu in o fóia, infloresce. In fia-care siedintia semilunaria se tienu disertatiuni si declamatiuni. Fondulu societátii prin staruniti'a neobositului seu protectoru si zelosului romanu G. Popoviciu a crescutu la 2000 fl. si preste 300 franci. Amu primu cu placere insciintiári mai speciale despre siedintiele societátii.

(Conventiunea postala) incheiata intre Romania si Austria s'a pusu in aplicatiune la 1 aprile st. n.

(Cani ca folositori seraciloru.) Darea pentru cani si-are rezultatulu doritu. In Vien'a pana acuma s'a inserisu dóue-dieci si dóue de mii de cani. Acést'a dare face unu venitu anualu de optu-spre-diece mii de florini spre ajutoranea seraciloru.

(Folosulu velocipèdeloru.) Velocipedele a venitu in usu. Se vede câ si fara scóla progreséza. In dílele trecute la Viena unu cavaleru si-a aretatu istetimea sborandu din o strada in alta; inse cu fug'a sa a imbordatu pe câti-va preamblatori. Politi'a de locu voiá sê-lu prindia, dar istetiulu velocipédistu a cam mai fugitu maide parte, fara de a-lu poté prinde cineva.

(Dinte pentru dinte.) O foia vienesa serie urmetóriele: Unu carausiu trecandu prin unu orasiu magiaru, prin piatia a inceputu a plesní cu sbiciulu. Indata lu-atacara doi panduri si lu traseru josu din caru silu dusera la solgabireu unde i-fotografara dóue dieci si-cinci, câ asié a voitu solagbireulu, asié a fostu legea, câ cine va plesní cu biciulu domineca, sê

fia pedepsitu asié. Ei bine. Ast'a fu scen'a prima. Nu peste multu solgabireulu a fostu chiamatu la unu bottez", unde a petrecutu pana tardíu. Candu s'a rentornatu, in trasur'a sa cu patru cai, câti-va barbati tiépeni oprira trasur'a si hai cu domnulu solgabireu josu. Unulu aduse o banca, éra carausiulu batutu pentru plesnitu a luatú rol'a de haiducu. In dar demonstrá dlu solgabireu, câ e nemesiu; de pe banca nu s'a scolatu pana nu a gustatu si elu — porunc'a sa.

** (Duelu.) Diuariulu „Libertatea“ de la Bucuresci de câte-va díle publica necontenitu in fruntea sa urmatóriele: „Dle Cogalnicene! M'ati insultatu la Ploesci. Sunteti detori a-mi da o reparatiune. Nu-o ceru acum, câ-ci ve veti pití dupa titlulu de ministru. Ascepu inse tramisii dtale a dóu'a dí dupa esírea din ministeriu, la amiédi, cale Tergu-vestei nr. 50. A. Candiano Popescu.“

** (Din Vien'a de scríe,) câ acolo va esi nu peste multu unu diariu mare federalisticu, fondatu pe actiuni a 50 fl. v. a. subtitlulu „Post'a slava-romana,“ suscependu de nou misiunea orientului si apusului. Actiunile se voru platí in decursu de cinci ani.

** (Carlota Patti,) acés'a cantarétia renumita, de câte-va díle concertéza la Bucuresci.

Literatura si arte.

** (La Craiova) a aparutu unu nou diariu politicu, intitulatu „Liberatea.“ Acestu diariu se tiene de partitulu „Romanului.“

** (Diariu nou.) In Iasi a aparutu unu diariu nou sub titlulu pretentiosu „Secolulu alu nóue-spre-tecelea. Diariu politicu, literariu si comercialu.“ Intr'unu lungu articulu, acestu diaru spune, câ nu face nici o profesiune de credinta, fiindu câ „legea Presei“ nu prescrie o asié obligatiune, si demonstreaza „câ nu va fi de nici unu partidu.“ Redactorulu acestui diariu nu este cunoscutu. — In Bacau a esítu unu diariu „fara abonamentu“ sub titlulu „Alegatorulu“ care va apare „de câte ori va fi cu putintia in cursulu duratei miscárilor electorale.“

Din strainetate.

** (Cunoscutulu scriitoriu de comedie Sardou) a surprinsu lumea literaria cu o tragedia, carea representeta de curendu la Paris avú unu succesu estraordinariu. Scen'a se petrece in Belgiu, din care cauza guvernulu Belgiei vré sê ofere celebrului autoru titlulu de cetatianu onorariu. Sugetulu e simplu. In piesa jóca numai patru persóne. Recomandâmu pies'a acés'a atentiunei dlui Pascali.

‡ (Esregin'a Isabel'a) rogase pe imparetés'a Eugeni'a ca sê fia midilocitória, ca sê-si recapete vestimintele din Madridu. Eugeni'a patrinsa de ponderositatea acestei afaceri, a si incunoscutiatu guvernulu din Madridu. Inse in Madridu au fostu alte lucruri de facutu, lucruri mai importante, si asié nu e mirare déca guvernulu a uitatu despre vestimintele Isabelei. Baronulu Mercier au facutu pasi din nou, in câtu guvernulu s'a vediutu constrinsu a se ocupá cu vestimintele Isabelei. — Pretiulu vestminteloru se urca la patru milióne. Guvernulu le-a predatu tóte solului francesu,

care le-a si tramisu in Paris. Trei vagone a umplutu numai totu cu vestminte. Inainte de plecarea Isabelei s'au tramisu dóue sicrie mari pline cu recoritori (fecher) si umbrare. Adeca Isabela pentru fia-care vestmentu avea si recoritoriu si umbrariu.

‡ (Suvéniri de la Maria Stuart.) Regin'a Victoria posiede câte-va suveniri de la nefericit'a regina a Scotiei Maria Stuartu. Regin'a le-a eredítu de la lordu Belhaven. Objectele eredíte sunt unu anelu, unu sicriu care dupa dóue-sute de ani deveni proprietatea lui Belhavenu, o punga de margele facuta cu man'a sa de siguru pentru iubitulú seu Riccio, si o chica din pèrulu ei.

‡ (Numele Napoleon.) Diuariulu „Gloche“ din Paris scrie urmatóriele: In dílele aceste ni-a venitu la mana cartea dlui Dury intitulata „Dictionariulu originei numeloru barbatiloru.“ Acestu opu interesantu s'a intaritu si de ministrulu culteloru. Indata am cautatu dupa numele lui Napoleonu. „Numirea Napoleonu — dice dlu Dury — vine din cuventulu nai ce insémna atáta câtu in tru a de veru si din verbulu a poleo, a derimá, — asié dara Napoleonu si a derimá insemna totu una.

‡ (Arderea unei fabrice de tutunu.) Pen'ru aceia cari nu sunt fumatori, tutunulu si mai alesu fumulu lui, e unu ce nesuferitu. In Hamburg, din nebagare de séma s'a aprinsu o fabrica de tutunu. Foculu nu a fostu atátu de mare ca fumulu. Tempulu inca erá norosu si asié fumulu nevali totu orasiulu. Foculu nu se potea stinge, câ ci fumulu inadusitoriu si imbetatoriu opri ori ce incercare. Femeiele si copíi erau tavaliti pre ulitie imbetati de fum. Foculu dupa multa truda s'a stinsu, inse paratii si mobilele caseloru inca totu mírósa a tutunu — tóte incercárele sunt in dar, tutunulu a inveniatu tóte edificiele.

‡ (Berlioz.) Despre Berlioz renumitulú compositoriu musicalu repausatu in lun'a trecuta, se vorbesce urmatóri'a anecdota: Berlioz pe la anulu 1824 si-a alesu carier'a de medicinistu, pe langa tóte câ erá musicantu pasionatu. De si erá ocupatu cu studiile medicale, totusi in tempulu liberu, si mai alesu sér'a compunea cele mai frumóse piese musicale. Cu „Venatoriulu farmecatoriu“ si-a castigatu renume mare, si de osebi la Paris, unde a incantatu pe toti artistii; dar a avutu si multi contrari. Berlioz cercetá teatrulu in tóta sér'a si aplaudá cu multa pasiune „Venatoriulu farmecatoriu.“ Unu comerciantu inca umblá regulatu la teatru, care neinceatatu strigá: „Josu nebuniile germane.“ Se intielege de sine, câ Berlioz se maniaá fórté, incátu si-propuse sê-si resbune. Si-a si resbunatu si inca intr'unu modu de totu bizaru. Nu peste multu comerciantulu a bancrotatu in urmarea careia a devenitu fórté seracu. Nefericirea lui crescea din dí in dí, câ-ci avea familia grea. In urma a cadíutu la patu si neavendu cu ce a subsiste acasa, fu silitu a merge in spitalu. Berlioz erá asistentu la spitalulu unde ajunse inimiculu seu. Morbulu deveni greu; comerciantulu si-dede sufletulu in manile lui Berlioz. Tenerulu Aesculap nu s'a odihnitu pana ce nu a castigatu scheletulu inimicului seu. Scheletulu apoi l'a donatu teatrului unde si acuma trebue se deuteze in scen'a, „Pescerea lupului“

‡ (Vanitatea unei dame.) In Paris o dama togmai esiá din o pravalia, candu intelní pe o cunoseuta a sa. — Buna ziua — i díse asta — pe unde umblii? — Da vedi, iubita amica, — respunse dam'a, am spesitu éra o suma frumósa; vinu din pravalia, am cumperatu pomade de diece plese, sapunu de cinci plese si siese

perie de dinti. „Esti pre predatória — i dîse ceecalta — pentru fia-care dinte o peria. . . .

‡ (*Diploma cumperata.*) La universitatea din A. . . . in septeman'a trecuta a rigorosatu unu conte cu numele Wolf. Acestu june in tóta viéti'a sa nu s'a ocupatu cu acele ce trebuia sê facea, apoi studiile nici candu nu le prindea in mana. Inse parintii lui au doritu si si-au datu tóta silinti'a numai sê-lu póta vedé absolutu. Prin clasele gimnasiale a trecut u sior, câ-ci profesorii ambiau la cas'a contelui. La studiile juridice a fostu mai greu, inse a reesîtu a tramite pre unu altu juristu care facea esamene bunisióre sub numele contelui, — se întielege. câ astfelu de esamene usirau pung'a contelui. Acum, necapetandu pre nime, si temendu-se de parinti, a cercatu altu norocu. A reesîtu a corumpu pre profesori cu o suma fôrte insemnata. Representandu-se la rigoróse, a respunsu la tôte întrebâriile, a si capetatu diplom'a. Candu s'a vediatu cu ea in mana, si-aduse a minte de a batjocori pe profesori. — „Domnule decanu, ai bunatate a-mi mai da o diploma — dîse contele cu o ironia — ast'a am cumperat'o pentru calulu meu.“ Presedintele indignatu si plinu de mania i respunse: „Nu dâmu diplome si pentru — magari.“

‡ (*V. Hugo*) a scrisu o epistola mangâiatória veduei lui Lamartine. „Domn'a mea — scrie Hugo — de la anul 1821 anim'a mea erá in legatura strinsa cu Lamartine. Acésta legatura acuma s'a ruptu prin crud'a mórte. In minutele prime ale doreriloru dtale nu voescu a te molestá cu mangaiarile, dar concede-mi a-ti esprime trist'a mea gele. Lamartine a posiediatu tôte primele vertuti, de la popularitate pana la nemurire, poetu nemoritoriu si oratoru vecinicu. Ne pare a fi mortu, dar nu; elunu a încetatu a straluci. Ba acuma straluce cam luminos: in literatur'a nóra straluce ca spiritu, in lumea mare si necunoscuta ca o stea.

‡ (*O muiere avara.*) Cetimu intr'unu diariu din Londra, câ in Bow o muiere betrana s'a sinucisu din caus'a câ nu a avutu ce se mánce. Asta betrana a fostu cea mai avara dintre toti avarii de pana acum; câ desi avea o proprietate insemnata mai bine a moritu de fôme de câtu sê-si predeze banii pe mancare. Dupa mórtea ei s'au licitatu bunurile remase, câ pe nime nu a voit a lasá erede. A moritu in etate de optu-dieci si unulu de ani. Avere a ei, afara de banii ce se vedu bine curatîti, se urca la patru-dieci mii florini. Chili'a in care si-anumerá si curatiá banii, erá in ordinea cea mai rea, si necuratienia fôrte mare. La inmormentare nime nu a plansu dupa dins'a, câ-ci toti sciau câtu erá de avara.

‡ (*Conferinti'a asasiniloru.*) Civilisatiunea strabate si prin paratii umedi ai temnitii. Americanii in tôte voescu a întrece pe Europeni. Nu de multu in Thomaston a fostu o conferintia curiósá, si inca ce e mai interesantu, concésa de la locuri mai inalte. Ast'a conferintia a fostu compusa numai din atari individi, cari au comis cutare crima, au asasinatu pre cineva, si din acei'a cari a fostu judecati la mórte. Georgiu Knight a fostu conducatoriulu, presedintele acestei conferintie, — de siguru elu a fostu celu mai bunu asasinu. — Conferinti'a a decursu in ordinea mai buna, câ-ci nu a fostu diferentie de pareri, si asié s'a decisu unanimu, câ adunarea sê astérna o rogare la corpulu legislativu din Maine, rogandu-lu ca immoral'a pedepsa de mórte sê se stérge, sê nu mai fia.

‡ (*Alegeri de deputati in Engliter'a.*) O intemplantare curiósá, la alegerea deputatiloru in Beverley, a

datu objectu diuarieloru angelese. „Beverley tramite doi deputati la parlamentu — dîce unu dîuariu englesu — alegerile s'a si intemplantu fiindu alesi Sirulu Eduard, si capitanulu Kennand. La alegeri inse s'a facutu mai multe lucruri necuviincióse, câ-ci o parte insemnata a fostu corupta prin bani, pentru ce partid'a contraria a acusat pe deputati la judecatoria, câ dupa legea noua ast'a se tiene de cerculu judecatoriei. Judecatori'a dupa ce s'a informatu, câ s'a facutu coruptiuni prin bani, a nimicitu alegerea. S'a adevéritu si acea, câ deputatii alesi nu au coruptu, inse ast'a nu a impededatu nimicirea. Acést'a ínca nu e destulu; judecatori'a a incunoscintiatu cas'a de josu despre cele intemplate. Ast'a a avutu urmare acea trista, câ cas'a de josu a detrasu de la Beverlei dreptulu de alegere.“

‡ (*Curiosa idea.*) O muiere tenera a repausatu in lun'a trecuta langa laculu Genfu. Acésta muiere a vea o idea ficsa câ ea va fi mirés'a Mantuitoriulu indata ce va veni pre pamentu. In ast'a credintia si-a facutu unu tron in salonulu seu, spre a servi de scaunu mirelui sêu, si sê fia scaunu de judecata la judecat'a din urma. Salonulu e mobilatu simplu si dupa mod'a resariteniloru. O chilia de dormitu facutu din tapete si unu patu de mirésa. Acestu patu e atatu de spatiosu incatu aru poté dormi mai multe familii intr'ins'a. Pretiulu astoru doue mobile se urca la siese-dieci de mii franci.

‡ (*Soci'a lui Grant.*) „Ea este mica — dîce nnu diariu din New-York — si iubitoria; nasu turtitu tare, numai un'a o strica câ e tare ciocusia! Ast'a nu o impedece se nu fia viaia si se rida necontentu. Ea si asié e placuta barbatulu sêu, nu e silita a imitá pe Eugeni'a. Nu are sê-si sparga capulu de a inventá chignonu si crinoline. Speramu câ nu va fi ca antecesorele sale, nu va aruncá atâta tributulu pe statu, câ desi e ciocusia si ridietoria, barbatulu seu o iubesece multu si asié ast'a iubire ar poté folosi spre multe. Inse speramu câ nu va fi spre reulu statului.“

‡ (*In Paris*) fu arestatu unu cive pentru câ s'a jocat de a cartile. La întrebarea „câ pentru ce se joca de a cartile, si-si predédia banii?“ a respunsu „Pentru ce lasati dvóstra sê se tiparésca cartile, pentru ce faceti reu cu ele celoru cari nu sciu ce veninu cuprinde in sine.“

Felurite.

‡ (*Doi amici*) Nu departe de Rom'a se preambiau doi teneri imbracati bine, dupa mod'a francesca si judecandu de pe exteriorulu lor, din familia mare. Objectulu vorbirei lor se pare a fi neplacutu, câ-ci fati'a loru aretá o nenorocire. — In scurtu intrara intr'o bereria si se asiediara la o mésa. Nici nu se asiediara bine candu siese ostasi intrara in bereria si cum i observara unulu din ostasi merse la dinsii si cu unu tonu duru, dîse câtra unulu: „dlu meu, esti prinsoneriulu meu. urmédia-mi“ si fara a asteptá vr'unu respunsu lu-prinse de peptu ca sê-lu duca cu forti'a. La aste amicululu seu sari cu o iutié-la la ostasiu si preniendulu de capu lustrant, dîcandu: „Ce cutezare! Eu sum acel'a care am ucisu pre M. . . . nu acest'a, — si de nu ve veti portá omenesce cu noi, de bunavoia nu me dau. Ospetii oprira pe ceialalti ostasi de a prinde pre teneri dar in scurtu se incinsé o lupte amara intre ostasi si ospeti. Candu lupt'a fu mai infocata, tenerii a luat'o pe picioru. Pana candu curgea batali'a tenerii s'au juratu a parasí Itali'a. Inse nu potura merge de-

parte, câ fura prinși de nou. Caus'a a fostu câ ei traiau fôrte bine, inse fara de a sci despre amorulu unlu altui'a, ambii iubiau pe una; inse in urma ambii fura insielati. Ce au avutu de a face, s'au conjuratu in contra infidelei. Amicii amorosi totu faceau la planuri cum si aru poté resbună mai conformu. Infidel'a copila nu sciá nimicu de complotu si ridea de tristeati'a teneriloru. — M... a fostu mai norocosu ca cei dinainte, câ-ci elu a fostu iubitu... Indata ce amicii conjurati au sciutu câ M...e favoritul copilei carea i-a insielatu, au otaritu a lu-ucide ca asié nici dins'a sê nu remana neresbunata. Asié a si facutu, inse totu ei au patî'to.

‡ (*Cine e mai indestulitu cu sôrtea?*) La acést'a întrebare nu sci cine 'va poté responde mai precisu, de nu I. Freulla, care nici odata nu e tristu si totu de una e indestulitu. Acestu omu ferice e in New-York si nu are nimicu, câ ci in anulu trecutu a bancrotatu. „Pana eram avutu — dîce elu — nu mai poteam saturá pe amicii mei fideli, pe tenera mea socia, — si totusi nu eram omu bunu. Tóta sér'a mi ferbeá capulu, câ mane cum? si ce sê facu? Unde am sê trimitu si de unde am sê capetu bani; cum sê me portu cu servii mei sê nu me insiele, si câte de tôte. — Acum inse, nu am nici unu cugetu tôte le-am perdutu si cu ele necasurile. De cumva am ce sê mancu, e bine, de nu, cugetu câ e postu, si câ asié mi-a fostu ursit'a. Me pre umblu nu lucru nimicu si me cugetu câ sum celu mai fericitu.

‡ (*Eldoradulu Indianiloru.*) Cine nu a audîtu despre Eldoradu, despre acea tiéra fericita, unde pariuele sunt de lapte si miere, gardurile de carniati, ca rale de mamaliga si unse cu untu dulce, isvórele de vinu si rachia, si in aeru sboru puui fripti? Cine nu a audîtu in povesci, despre o tiéra cu munti de argintu si auru, dar unde numai celu mai vitézu póte sê ajunga? — Acést'a idea curiósá de siguru a creat'o atare omu flamendaticu. La tôte popórele se afla amintire despre o tiéra fericita, despre o tiéra cu munti de auru. Ilustratiunea de adi ni aréta fantasi'a indianiloru dupa o traditiune. — Unu Indianu betranu spune, câ elu a fostu in Eldoradulu loru, unde numai prin multe necasuri a potutu ajunge. „Intr'o dî — povestesc betranulu Indianu — am plecatu ca sê afu Eldoradulu. Dupa ce asiú fi caletoritu mai multe dîle, m'am suitu in muntele Oyapoc, unde me asiediai langa o cascada, éra catêrulu l'am legatu de unu arbore de mangrove. Pausandu pucinu, éra am plecatu inse singuru, si m'am lasatu de pe o stanca intr'o afundîme. De aici, prin o pescera, din care isvoriá unu parfiasiu limpede si rece, dupa o caletoria lunga si ostenitória, am ajunsu intr'o padure désa si intunecósá. Candu intrai in padure leiú urlau teribilu, sierpii tîsneiau, éra din baltile cu trestia se redicau capete de crocodili. Toietulu érá asurdîtóriu de totulu tremurá. Unu pasiu bine calculatu, o potere estraordinaria — si am strabatutu prin cét'a infernala, — ajungandu pe unu siesu frumosu. Oh ce privire frumósá! In departare luciá laculu de auru cu lebede argintîe, éra pe tiermurile lacului orasiulu de auru. Cátu de frumósé erau fantanele saritórie, éra nesi-pulu érá de auru si petrutiele de diamantu si carbuncule. Inse acolo nu póte sê ajunga omu pamenteanu, câ-ci acelu locu e resiedint'ia spiritelorú curate, portile ora-

siului sunt pazite de lei, tigrii, sierpi si balauri ce vóma focu. Dincóce de laculu de auru, se intinde unu siesu moliciosu si plinu de hate si colóse ce oprescu ori ce fiintia omenésca. Inse eu nu am potutu resiste; m'a cuprinsu unu doru de a póte intrá in cetatea de auru, am saritu in lacu ca sê inotu pe cealalta parte, in Eldoradu inse valurile turbate me aruncara afara, si intre tunete si fulgere éra ajunsu in cét'a tigriloru si crodililoru. Atunci am inchisu ochii si cu o resolutiune dar cuprinsu de o gróza panica, am tulit'o la fuga. Candu mi-am venitu in fire, m'am aflatu langa catêrulu meu.“ Atât'a ni vorbesce Indianulu despre Eldoradu, éra la alte întrebári despre acestu objectu, nu responde, e tacutu retrasu, si traiesce numai pentru — suvenirea trecutului.

Gacitura de siacu.

De Gizela Bogdanu.

cu.	Bra-	bi-	Ta-	Gro-	te	si	ni-
nos-	pri-	zes-	noi	spre	ne	I.	Pres-
tíulu	ne-	talú	ne 'n-	po-	tatu,	se-	dîa
ve-	tru	a	O-	Ti-	tulu	re-	nescu!
Pre	Teu	ne	te-	ce-	de	té-	mai
celu	ghiátu	-chiulu	plinu	to-	e	ma-	ghie-
Teu	po-	ne	rescu	pre,	rulu	le	drep-
Da-	ce-	de	po-	dî-	In-	ve-	ro-

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gáciturei de semne din nr. 9.

Canterétia pentru tine
Sintiu si eu unu focu in mine,
Ce me face a cantá;
Dar eu cantu cu lacrimióre.
Câ-ci amorulu meu me dóre
Candú audu cantarea ta.
De adi ti-inchinu a mea viétia
Crede-me dieu canterétia!

de Georgiu Baronzî.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Luisa Murgu n. Balcu, Iulia Iosa, Valeria si Cornelia Popu, Linca Muresianu, Susana Popu si de la domniú Radu Popea, Constantinu Spataru, Ioane Selegianu, Demetriu Magdu.